

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie stosowania przepisów regulujących rozliczanie czasu pracy.

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 8 września 2009 r. zapoznała się z materiałami opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz przez Państwową Inspekcję Pracy, dotyczącymi przepisów regulujących rozliczanie czasu pracy.

W zaprezentowanych Radzie materiałach Ministerstwo Pracy dokonało szczegółowej analizy przepisów Kodeksu pracy w zakresie: norm czasu pracy, okresów odpoczynku, dni wolnych od pracy, pracy w godzinach nadliczbowych i sposobu jej rekompensowania oraz dozwolonych systemów i rozkładów czasu pracy. Opracowanie to, jako skierowane przede wszystkim do pracodawców, ma charakter instruktażowy.

Państwowa Inspekcja Pracy, w przedstawionym materiale, obejmującym także unormowania pozakodeksowe, wskazuje braki i niespójności regulacji prawnych oraz nieprawidłowości w praktyce ich stosowania, ujawnione w wyniku przeprowadzonych kontroli. I tak, regulacja kodeksowa wymaga uszczegółowienia poprzez: zdefiniowanie pojęcia normy i wymiaru czasu pracy, pracy w godzinach nadliczbowych i dodatków za tę pracę, czasu podróży służbowej oraz odpoczynku dobowego, czasu dyżuru, rekompensowania pracy w niedziele i święta oraz prowadzenia ewidencji czasu pracy przez pracodawców.

Wiele zastrzeżeń formułuje Państwowa Inspekcja Pracy wobec pozakodeksowej regulacji czasu pracy w zakładach opieki zdrowotnej. Zawieranie umów cywilnych na pełnienie dyżurów medycznych, brak wyraźnego limitu zatrudnienia za zgodą pracownika ponad przeciętnie 48 godzin w tygodniu oraz obowiązek pozostawiania pracownika w gotowości do udzielania świadczeń zdrowotnych, rodzą uzasadnione obawy o naruszanie w stosunku do większości pracowników pełniących dyżury medyczne - norm odpoczynku dobowego oraz tygodniowego. Ponadto wskazano na potrzebę weryfikacji przesłanek ustawowych uzasadniających skrócenie czasu pracy niektórych grup pracowników zakładów opieki zdrowotnej (np. zatrudnionych przy urządzeniach radiologicznych), w celu dostosowania ich do obecnego stanu wiedzy i techniki medycznej. Zwrócono także uwagę na konieczność uporządkowania w ustawie odesłań do Kodeksu pracy, np. w zakresie dopuszczalnych systemów organizacji czasu pracy, czasu pracy pracowników administracyjnych, technicznych, obsługi i gospodarczych.

Wiele uwag krytycznych kieruje Państwowa Inspekcja Pracy pod adresem ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, zarzucając jej przede wszystkim niespójność regulacji. Ponadto postuluje ona potrzebę wydania nowej ustawy o czasie pracy kierowców kompleksowo regulującej czas pracy kierowcy samochodu osobowego, kierowcy - handlowca, kierowcy pojazdu powyżej 3,5 tony w przewozie rzeczy lub osób, kierowcy w przewozie osób na trasie do 50 km i inne.

Na podstawie przedstawionego materiału i dyskusji Rada Ochrony Pracy uznaje za celowe:

1. stworzenie pozbawionej luk i niejasności regulacji czasu pracy w Kodeksie pracy. Rozstrzygnięcia, czy cel ten będzie osiągnięty poprzez stworzenie nowej regulacji, czy dalsze nowelizowanie obowiązującego działu VI w Kodeksie pracy. Ponadto powinno nastąpić ożywienie układów zbiorowych i porozumień, a także wzmocnienie roli regulaminów pracy i umów o pracę;
2. uporządkowanie odrębnych regulacji pozakodeksowych dotyczących niektórych grup pracowników, w tym zatrudnionych w zakładach opieki zdrowotnej oraz kierowców. Wymaga to dokonania analizy tych przepisów przez odpowiedzialne za ich tworzenie Ministerstwo Zdrowia oraz Ministerstwo Infrastruktury i przygotowania odpowiednich zmian ustawowych;
3. upowszechnienie, w tym poprzez zamieszczenie na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Państwowej Inspekcji Pracy, instruktażowego materiału opracowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
4. zapewnienie ciągłej kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy przestrzegania przepisów o czasie pracy.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 20 października 2009 r.